

**ΤΟ (ΠΛΗΡΕΣ) ΣΥΜΠΑΝ, Η ΥΛΗ
ΚΑΙ Η ΖΩΗ**

Όσα δεν σκέφτηκαν στη Φυσική και στη Φιλοσοφία...
με το κοινό λεξιλόγιο

(Μέρος το οποίο έχει δημοσιευθεί στις ιστοσελίδες)

©2012 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΝΙΚΟΛΟΥΔΑΚΗΣ
ΠΕΙΡΑΙΑΣ, ΤΚ. 185 41
ΤΗΛ. : 210 4811373 ΚΙΝΗΤΟ: 6932773373
E-MAIL: filosofiagr@yahoo.gr, info@kosmologia.gr
<http://www.kosmologia.gr>

Το ξέρετε, πιστεύετε ή πιθανολογείτε;

"Γνώση η οποία γίνεται δεκτή από ανασφάλεια μήπως εμείς φανούμε αγράμματοι, χαζοί ή ανενημέρωτοι ή για κάποια άλλη σκοπιμότητα, αυτή δεν είναι αξιόπιστη γνώση μας. Είναι πίστη μας, είναι βιαστική βεβαιότητα, είναι ένα στοίχημα με πολλές πιθανότητες, όχι όμως γνώση που διαφέρει από τη θρησκευτική πίστη".

ΑΠΟΡΡΙΨΗ

Ο άνθρωπος που ξεκινάει να σκέφτεται για την ποικιλία των πραγμάτων, για τις ανεξάντλητες δυνατότητες του κόσμου, για την αδυναμία του απέναντι στις δυνάμεις της φύσης και με άγνοια των νόμων με τους οποίους προκαλούνται οι δυνάμεις γύρω του, δεν βρίσκει άλλη κατανοητή σύνδεση για το πλήθος των φαινομένων από την παρουσία κάποιων αόρατων και άυλων μορφών ζωής, τις οποίες φαντάζεται χωρίς τα μειονεκτήματα των φθαρτών υλικών πραγμάτων. Ο πρωτόγονος άνθρωπος αντιλαμβάνοταν τα πράγματα φαντασιόπληκτα, χωρίς αιτιότητα, χωρίς συνοχή και καθαρά όρια, και τη ζωή, κυρίως με τις ψυχολογικές εκδηλώσεις και με υποβαθμισμένο το ρόλο της σκέψης. Ο εντυπωσιασμένος και φοβισμένος από τη φύση άνθρωπος, παραδίδεται στην άγνοιά του για να παίξει το ρόλο του στη ζωή και περιορίζεται να πιστεύει στην παρουσία θεοτήτων, πνευμάτων, τεράτων και μαγικών αντικειμένων. Αυτή η ανθρώπινη αντίληψη δεν έχει εξαφανιστεί ακόμα και σήμερα, δύο χιλιάδες χρόνια από την επικράτηση των μονοθεϊστικών θρησκειών. Στην αρχαιότητα δεν είχαν διαλυθεί πολλές πλάνες με το φως της επιστήμης, για να είναι οι άνθρωποι πιο συγκρατημένοι στην πίστη τους και στην ερμηνεία των γεγονότων. Σήμερα, με τα διδάγματα της ιστορίας, με την καλή γνώση των πραγμάτων που μας περιβάλλουν χωρίς την εμπλοκή των θεών και με τις πιο ώριμες φιλοσοφικές θεωρίες για το ρόλο της ζωής και του κόσμου, οι μορφωμένοι άνθρωποι δεν βλέπουν παντού φαντάσματα και έχουν την ευκαιρία να επιλέξουν ανάμεσα από περισσότερες ερμηνείες του κόσμου. Αντιλαμβάνονται την ανωριμότητα, την ασυνέπεια, τα τεράστια κενά γνώσης και τη φαντασιοπληξία που χαρακτηρίζει τις πολυθεϊστικές, τις ειδωλολατρικές και τις (ξένες) θρησκευτικές απόψεις. Ωστόσο είναι ακόμα πολλοί εκείνοι, οι οποίοι δηλώνουν μονοθεϊστές, αλλά μέσα στη ψυχολογική ανασφάλεια και στον "ίλιγγο" της άγνοιάς τους, πιστεύουν στην παρουσία αόρατων μορφών ζωής, που εμπλέ-

κονται σε όλες τις ανθρώπινες δραστηριότητες και στις φυσικές εξελίξεις (ψυχές, πνεύματα, μαγικά αντικείμενα). Οι πιο συγκρατημένοι με τη λογική έχουν καταφέρει να μειώσουν τη "δύναμη" από το πλήθος των θεοτήτων που πίστευαν οι πρωτόγονοι άνθρωποι. Τους έχουν αποδώσει μικρότερο ρόλο και έχουν μετονομάσει τους θεούς (άγγελοι, πνεύματα, άγιοι, διάβολοι, κ.λπ.). Τον επιθυμητό ρόλο και τη μεγάλη δύναμη τα αποδίδουν αποκλειστικά σε μία άλλη υπερφυσική μορφή που την αποκαλούν "Θεό".

Ένα πλήθος από φαντασιώσεις που έχουν ανάγκη να πιστεύουν οι άνθρωποι ή τις οποίες σχηματίζουν από έλλειψη γνώσης δυστυχώς δεν επιβεβαιώνονται και απορρίπτονται.

- Υπάρχουν ψυχές χωρίς την ύλη;
- Μετά το θάνατο εξακολουθούμε να έχουμε εμπειρίες, συναισθήματα και συναίσθηση της ύπαρξής μας;
- Υπάρχουν φαντάσματα έξω από το μυαλό μας;
- Υπάρχουν Άγγελοι, κακά πνεύματα και ο Διάβολος σαν άυλες μορφές ζωής;
- Μας συνοδεύουν πνεύματα προστάτες και άυλες οντότητες που μας βλέπουν και μας ακούνε;
- Το Σύμπαν δημιουργήθηκε από το Θεό;
- Μπορούν να γίνουν προβλέψεις για την προσωπική τύχη και την καθημερινή ζωή μέσα από παρατηρήσεις για τις θέσεις των αστερισμών και των πλανητών; Μπορούν να γίνουν προβλέψεις με τα τραπουλόχαρτα και από τα υπολείμματα του καφέ;
- Μπορούσαν ποτέ οι άνθρωποι να προβλέψουν χωρίς γνώσεις το μέλλον;
- Οι θέσεις των αντικειμένων μέσα στην οικία προκαθορίζουν την τύχη μας στην πορεία της ζωής και την επιτυχία ή την αποτυχία στις επιδιώξεις μας;
- Υπάρχουν ημερομηνίες, χρώματα και τυχαία περιστατικά που μας φέρνουν κακοτυχία;
- Υπάρχουν υλικά με μαγικές ιδιότητες ή ξεχωριστές τοποθεσίες που συγκεντρώνουν κάποιου είδους ευνοϊκή ενέργεια;
- Υπάρχουν περιοχές της Γης που διακόπτουν τη ροή του χρόνου

και προκαλούν εξαφανίσεις από το χώρο;

- Είναι δυνατή εξ' αποστάσεως η κίνηση ενός σώματος μόνο με τη σκέψη (τηλεκίνηση);

- Τα όνειρα είναι κωδικοποιημένες προβλέψεις;

- Μπορεί να προκληθεί κάποιο φυσικό φαινόμενο ή να αποτραπεί με τη Μαύρη ή τη Λευκή Μαγεία;

- Το μάτιασμα υφίσταται σαν αποτέλεσμα καλής ή κακής σκέψης ενός άλλου;

- Μπορεί μόνο με το άγγιγμα ενός χεριού ή με το ψέλλισμα κάποιων λέξεων να προκαλέσουμε φυσικά φαινόμενα ή να θεραπεύσουμε έναν άρρωστο;

OXI! OXI! OXI! Δυστυχώς!

Οι καταφατικές απαντήσεις σε όλα τα παραπάνω ερωτήματα σχεδόν πάντα περιέχουν το ίδιο λάθος: Αγνοούν την κοινή και αρχική ουσία όλων των επιμέρους πραγμάτων και αποδέχονται τη δυνατότητα να υπάρχει κάτι χωρίς υλική διασύνδεση και χωρίς να προηγηθούν υλικές και αιτιοκρατικές εξελίξεις στην πορεία του χρόνου. Συχνά τα φανταστικά φαινόμενα μπορούν να γίνονται χωρίς να επηρεάζουν το υλικό περιβάλλον μέσα στο οποίο υποτίθεται ότι εκείνα συμβαίνουν και με παραβίαση των ορίων, που απαιτούν τα υλικά πράγματα για να μην καταστραφούν. Αποδέχονται την ύπαρξη ουσιών ανεξάρτητων από την ύλη και από μια τέτοια ουσία φαντάζονται πως είναι το ανθρώπινο πνεύμα.

Αυτή τη λανθασμένη αποδοχή τους ενισχύει η διαπίστωση πραγματικών φαινομένων επίδρασης, χωρίς την παρουσία της ύλης με τη χονδροειδή μορφή της (την υγρή, στερεά, αέρια), όπως λ.χ. η ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία. Ενώ και τα φαινόμενα αυτά συνδέονται

αξεχώριστα με την παρουσία της αισθητής ύλης, με τους περιορισμούς της και η ενέργειά τους δεν λαμβάνει πιο σύνθετη μορφή χωρίς την ύλη και χωρίς τους φυσικούς νόμους. Ένα και μόνο λάθος μπορεί να κρύβεται πίσω από πληθώρα ξεχωριστών λανθασμένων απόψεων και να τροφοδοτεί μία ατελείωτη παραφιλολογία. (Συλλογιστική καραμπόλα...)

Στη φανταστική άποψη των πραγμάτων και στη δημιουργία σκέψεων που εμφανίζουν διαστρεβλωμένη την πραγματικότητα και με σχέσεις που δεν μπορούν να παρατηρηθούν, καθοριστικό ρόλο παίζει η απερισκεπτη χρήση του λεξιλογίου με το οποίο εκφραζόμαστε. Οι λέξεις με τις οποίες αναφερόμαστε σε κάποια φαινόμενα, αυτές οι ίδιες δεν έχουν ένα σαφές νόημα ή νοούνται με απόκλιση από το συνηθισμένο νόημά τους. Δηλαδή, με μία απλή ανάλυση των λέξεων μπορεί να φανεί εύκολα ένα κενό γνώσης, μία λάθος σχέση, μία λανθασμένη διαφοροποίηση μερικών ιδίων πραγμάτων ή αντιθέτως μία λανθασμένη ισοδυναμία διαφορετικών πραγμάτων και έτσι να φανεί το λάθος ή η παράλειψη, που επιτρέπουν την εξαγωγή λανθασμένων συμπερασμάτων.

<•> Να τονίσουμε, ότι γενικότερα από τη στιγμή, που η συμπεριφορά ενός ζώου σταματάει να ρυθμίζεται και να προσδιορίζεται αποκλειστικά από τις πληροφορίες των αισθητηρίων οργάνων του, αναπόφευκτα η νόηση κάνει σκέψεις και αναπαραστάσεις που διαστρεβλώνουν την αντίληψη της περιβάλλουσας πραγματικότητας, όπως την εμφάνιζαν πιο άμεσα οι αισθήσεις. Η σκέψη, η νόηση, αναπόφευκτα εισαγάγει το σφάλμα, τη φαντασία, τη μεροληψία, τη βιαστική βεβαιότητα, την ασυνέπεια, τον παραλογισμό, μέχρι του σημείου να μην υπολογίζονται τα πραγματικά δεδομένα των αισθητηρίων οργάνων και να μη ξεχωρίζουμε τι προήλθε πραγματικά από την εμπειρία μας. Έτσι, μαζί με τις λογικές σκέψεις και μαζί με την πραγματική εμπειρία, διαμορφώνονται και συντηρούνται απόψεις, οι οποίες δεν θεμελιώνονται

στην εμπειρία ή δεν προήλθαν από τη δική μας προσωπική εμπειρία. Αντιθέτως, στη σκέψη σχηματίζονται απόψεις και εικόνες, οι οποίες συγκρούονται με την εμπειρία, απόψεις οι οποίες δεν μπορούν να αποδειχτούν αλλά εμείς τις πιστεύουμε, απόψεις τις οποίες δεχτήκαμε επιπόλαια και τις οποίες επιθυμούμε να τις κάνουμε "αλήθειες" και απόψεις που ενισχύονται από την εμπειρία, ενώ πρόκειται για πλάνες, όπως είναι οι αυταπάτες των αισθήσεων.

Πιο συγκεκριμένα.

Οι άυλες οργανωμένες οντότητες (με οποιαδήποτε ονομασία) προικίζονται με ιδιότητες των υλικών πραγμάτων και η συμπεριφορά τους περιγράφεται όπως αυτή που παρατηρούμε στα γνωστά υλικά πράγματα. Κινούνται στον τρισδιάστατο χώρο, χωρίς να γίνεται λόγος για το μηχανισμό της κίνησής τους, επικοινωνούν μαζί μας στη γλώσσα που ξέρουμε και χωρίς παρεξηγήσεις..., χωρίς να γίνεται λόγος για τον τρόπο που παράγουν και μεταδίδουν τη σκέψη τους, βλέπουν όπως εμείς, εκφράζουν συναισθήματα (π.χ. οργή ή συμπάθεια), έχουν ανάγκη να επικοινωνήσουν ή να παίξουν ένα ρόλο, άλλοτε σοβαρό και άλλες φορές γελοίο, καταλαβαίνουν τη δική μας σκέψη και τη ξεχωρίζουν μεταξύ πολλών άλλων σκέψεων, μεσολαβούν στις υλικές εξελίξεις για να τις αποτρέψουν ή για να τις επισπεύσουν και λοιπά.

Πρόκειται για φανταστική, επιθυμητή και διαστρεβλωμένη περιγραφή των πραγμάτων και σε μερικές περιπτώσεις με σκοπό την εξαπάτηση και την ανάδειξη των προσωπικών μας δυνατοτήτων. Η φαντασία προδίδεται εφόσον η περιγραφή των φαινομένων είναι ελλιπής, αντιφατική και χοντροκομμένη και οι άυλες οντότητες συμπεριφέρονται εύκολα με την απουσία των υλικών ορίων σαν άυλες και συγχρόνως με την υλική συμπεριφορά τους. Μπορούν να διέρχονται ανεμπόδιστα μέσα από τα υλικά πράγματα, να βλέπουν ανεξάρτητα από την απόσταση και τα εμπόδια, να εξουδετερώνουν τη βαρυτική έλξη και να αιωρούνται, χωρίς τις γνωστές διαδικασίες ώθησης, να συντηρούνται χωρίς τροφή και χωρίς τις γνωστές βιολογικές διεργασίες, μπορούν να έχουν μορφή και σχήμα.

Φυσικό και αναμενόμενο είναι, από τις αντιφάσεις και τις αυθαίρετες ιδιότητές τους, να προκύπτουν άπειρα ερωτήματα, τα οποία δεν μπορούμε να απαντήσουμε με τις παρατηρήσεις μας για εκείνα τα άυλα πράγματα και ο καθένας μπορεί να σκεφτεί όπως επιθυμεί σαν λογοτέχνης, χωρίς δυνατότητα ελέγχου της ορθότητας της σκέψης και χωρίς να αποκτούμε περισσότερη γνώση, η οποία θα εφαρμοζόταν σε νέες τεχνολογίες. Οι άυλες και πνευματικές οντότητες αλλάζουν στο χρόνο; γερνούν και πεθαίνουν; κουράζονται και ασθενούν; Αντλούν ή παράγουν ενέργεια για να κινηθούν και για να συντηρηθούν; Βρίσκονται συγκεντρωμένες κάπου μέσα στο χώρο ή δεν χωρίζονται μεταξύ τους από απόσταση; Η ύπαρξή τους εξαρτάται από το περιβάλλον τους ή δεν έχουν περιβάλλον; Έχουν κάποια δομή και αποτελούνται από οργανωμένα μέρη και αν όχι τότε πώς προκύπτουν οι διαφορές τους; Αντιδρούν στις επιδράσεις του περιβάλλοντος και μέχρι που είναι το περιβάλλον που αντιλαμβάνονται; Υπάρχουν εμπόδια που δυσκολεύουν τη κίνησή τους ή την ορατότητά τους; Πώς και από που λαμβάνουν τις επιδράσεις του υλικού κόσμου και πώς τις ξεχωρίζουν μεταξύ του πλήθους των επιδράσεων που πραγματοποιούνται ασταμάτητα; Σκέφτονται και η σκέψη τους προκαλεί συναισθήματα και εξωτερικές κινήσεις; Έχουν "εσωτερικό κόσμο" ή αυτά τα ίδια είναι ανεξάρτητα ψυχικά φαινόμενα χωρίς υλικό "περίβλημα"; Επικοινωνούν μεταξύ τους και δημιουργούν προσωπικές σχέσεις; Η συμπεριφορά τους ρυθμίζεται με γνώση ή με ένστικτα; Κάνουν λάθη ή πάντα γνωρίζουν και πράττουν σωστά; Η λίστα των ερωτημάτων δεν έχει τέλος, αφού χρειάζεται να φτιάξουμε έναν νέο κόσμο, που να υπάρχουν, να περιγράφονται λεπτομερώς και να εξηγούνται αυτά τα φανταστικά φαινόμενα, για να μπορούν να απαντηθούν τα ερωτήματα.

Όσοι ισχυρίζονται ή πιστεύουν ότι υπάρχουν άυλες οργανωμένες οντότητες, όπως η ψυχή, τα πνεύματα, τα φαντάσματα, οι άγγελοι και όπως αλλιώς αυτές αποκαλούνται (κατά παρόμοιο τρόπο, που ο καθένας ονομάζει ή δημιουργεί ένα φανταστικό θεό), έθεσαν ποτέ αυτά τα ερωτήματα; Σκέφτηκαν ποτέ τα αδιέξοδα, τις αντιφάσεις και τελικά αν ο άγνωστος κόσμος θα είναι καλύτερος και πιο λογικός από το δικό μας συνηθισμένο κόσμο; Εάν επικαλεστούμε τη δική

μας αδυναμία να απαντήσουμε στις απορίες που δημιουργούνται ή να καταλάβουμε τα φαινόμενα που φανταστήκαμε, τότε αυτή η στάση μας απηχεί την προκατάληψη, τη δειλία και την έλλειψη επιθυμίας για την έρευνα. Οποιοσδήποτε μπορεί να πει οτιδήποτε και να πλάσει εντυπωσιακές ιστορίες. Όμως, μην έχει την απαίτηση να σπαταλήσουμε εμείς το χρόνο μας για να του αποδείξουμε το λάθος ή το ψέμα. Δεν είναι αρκετό να γνωστοποιεί, να περιγράφει ή να εξηγεί κάποιος ένα φαινόμενο, αλλά **να απαντάει και στις απορίες που προκαλεί ο ισχυρισμός του** και να μας δίνει τις πληροφορίες που βοηθούν την έρευνα. Έπειτα, θα συζητήσουμε την περίπτωση πιο σοβαρά και με περισσότερες προσδοκίες.

"Ανεξήγητο": Όταν ισχυριζόμαστε πως υπάρχουν ή συμβαίνουν φαινόμενα, τα οποία εμείς σκεφτήκαμε, φανταστήκαμε, διαστρεβλώσαμε ή ακούσαμε να μας λένε, ενώ στην πραγματικότητα τέτοια φαινόμενα δεν υπάρχουν, τότε είναι φυσικό τέτοια φανταστικά φαινόμενα να μην μπορούν να εξηγηθούν και να χαρακτηρίζονται "ανεξήγητα" και "υπερφυσικά". Πώς να εξηγηθεί κάτι που δεν έγινε ποτέ και πώς να περιγραφεί κάτι το οποίο δεν μπορούμε να παρατηρήσουμε; Πώς, λ.χ. να εξηγηθεί ότι το πράσινο άλογο έχει φτερά και πετάει, αφού τέτοιο άλογο δεν υπάρχει; Πώς να εξηγηθεί, ότι κάποιος με το βλέμμα του μετατοπίζει τις πέτρες, αφού αυτό δεν το είδαμε ποτέ να γίνεται με τρόπο επαληθεύσιμο; Πώς να εξηγηθεί και να αποδειχτεί ένας θεός, ο οποίος έχει φτιαχτεί με τη φαντασία και δεν βρίσκεται πουθενά στον κόσμο; Πώς να μιλήσουμε με βεβαιότητα και να δώσουμε οριστική απάντηση για κάτι που γνωρίζουμε εξ' αρχής ότι δεν υπάρχει πηγή πληροφόρησης ή δυνατότητα επιβεβαίωσης; Ο καθένας, λοιπόν, μπορεί να πει και να ισχυριστεί οτιδήποτε, να περιγράψει και να εξηγήσει όπως νομίζει και όπως ταιριάζει με την εμπειρία του, χωρίς ποτέ να βρεθεί μία άκρη, χωρίς ποτέ να αποδειχτεί η ορθότητα της περιγραφής και της εξήγησής του. Όταν, όμως, αντί να γίνει η επιβεβαίωση, τα φαινόμενα διαψεύδουν, δεν είναι έξυπνο να αναλώνεται ο πολύτιμος χρόνος και η σκέψη για ανύπαρκτα πράγματα, όταν μάλιστα έχουμε τεράστια άγνοια για

πολλά πράγματα που βρίσκονται γύρω μας και όταν εμείς δεν τα παρατηρούμε, διότι τα έχουμε συνηθίσει έτσι απερίσκεπτα. Όμως, τα φανταστικά πράγματα αποτελούν θέμα που προκαλεί μαζικά το ενδιαφέρον και την περιέργεια από τα περιοδικά έντυπα και από τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης. Στην καλύτερη περίπτωση, διευρύνουν το πεδίο της σκέψης, δυναμώνουν τη δημιουργική σκέψη, ενθαρρύνουν την αμφισβήτηση και οι απόψεις που διαμορφώνονται είναι αξιοποιήσιμο υλικό για τη φιλοσοφική διερεύνηση.

► Εξάλλου, η διάνοια δεν έχει σπουδαιότερη δυνατότητα από το να γνωρίζει, να διατηρεί τον εαυτό της σαν αυτοσκοπό και να διαμορφώνει την αυτογνωσία της. Αν αυτό το γνώριζαν όσοι έχουν προσδοκίες από την τύχη και την έλλειψη ορίων, τότε δεν θα είχαν πολλούς λόγους για να πιστέψουν στις φαντασιώσεις τους. Η αυτογνωσία είναι το νόημα της ευτυχίας, η ουσία της λογικής και ο σκοπός της ηθικής. **Ο εγωκεντρισμός και η αυταπάτη** είναι από μόνα τους, χωρίς καμιά πράξη, **η πιο μεγάλη καταστροφή** και σχετίζονται άμεσα με την παράδοση στην τύχη. Ζωή χωρίς διανοητική δραστηριότητα είναι ανύπαρκτη και χωρίς διαμόρφωση αυτογνωσίας ήταν, είναι και θα είναι για πάντα και παντού μέσα στο Σύμπαν ανεπαρκώς αξιοποιημένη και παρασυρμένη, με όποια δυνατότητα και αν τη φανταστούμε.

Σε τι χρειαζόταν η ύλη σαν εξωτερικό μέσο των αντιλήψεών μας για την ύπαρξη των πραγμάτων και για τη δράση του Θεού έχουν αναρωτηθεί πολλοί φιλόσοφοι, οι οποίοι εκτιμούσαν την ύλη σαν δέσμευση και εξάρτηση του «ανώτερου» πνεύματος. Η ύλη υπάρχει, γιατί τα πράγματα δεν αλληλεπιδρούν με όλους τους δυνατούς τρόπους ταυτόχρονα και έχουν μία αρχή ύπαρξης ανάμεσα στα άλλα. Με την ύλη ξεκινάει να γίνεται η αναδημιουργία του κόσμου, χωρίς να λείπει ο κόσμος. Η σταθερότητα και η μορφή τους επιτυγχάνεται με ταχύτατες και περιοδικές μεταβολές και όχι από ακίνητα συστατικά. "Έξω από το χρόνο και το χώρο" σημαίνει χωρίς μεταβολή, ακινησία, έλλειψη αλληλεπίδρασης και κάθε σχέσης. Η σχέση και η αλληλεπίδραση χρειάζονται περισσότερα από ένα πράγμα και για να

υπάρχει ένα πράγμα σαν ξεχωριστό από ένα άλλο, πρέπει αυτά μεταξύ τους να μη συνδέονται με όλους τους δυνατούς τρόπους. Δεν συνδέονται μεταξύ τους με όλους τους δυνατούς τρόπους και αυτό σημαίνει ότι χρειάζεται κάποιο χρονικό διάστημα μέχρι την πραγματοποίηση της αλληλεπίδρασης και η μεσολάβηση κάποιου μήκους. Στα πιο μικρά χρονικά διαστήματα αλληλεπίδρασης και στις πιο μικρές αποστάσεις "υπάρχει" η ύλη. Τα πράγματα δε θα ήταν εξωτερικά και σε απόσταση μεταξύ τους (δε θα υπήρχαν) και αυτά τα ίδια δεν θα αποτελούνταν από μέρη, αν συνδεόντουσαν μόνο άμεσα, στην ίδια χρονική στιγμή, σαν μία ομοιόμορφη ποσότητα. **"Χωρίς ύλη" σημαίνει λοιπόν, χωρίς απόσταση στο χώρο και χωρίς μεσολάβηση χρόνου,** συνεπώς και χωρίς περιορισμούς και χωρίς οποιαδήποτε μεταβολή. Με λίγα λόγια, **η ύλη κάνει τη διαφορά στο χώρο και στο χρόνο, για να μπορούν να υπάρχουν τα πράγματα σαν ξεχωριστά με μικρές λεπτομέρειες και μέσα σε περιβάλλον.**

Ο στόχος αυτής της ξεχωριστής απόρριψης και της παράθεσης των ερωτημάτων **δεν είναι** να εμποδίσει την αναζήτηση, να απογοητεύσει τις μεγάλες προσδοκίες και να αφαιρέσει τη γοητεία των συγκεκριμένων ζητημάτων. Ο συγγραφέας και θεμελιωτής των θεωρητικών απόψεων που εκτίθενται εδώ, διατηρεί τη μεγάλη ευαισθησία του και την καλή εκτίμηση απέναντι σε όλες τις προσπάθειες εσωτερικής αναζήτησης, φιλολογικής έκφρασης και απόπειρας διατύπωσης φιλοσοφικών θεωριών. Η αναφορά και η σύνοψη έγιναν **για να τονιστεί** η ορθολογική προσέγγισή του στα δυσνόητα κοσμολογικά ζητήματα, η προσγειωμένη πλευρά του συγγραφέα και η συνέπεια των θεωρητικών απόψεων πίσω από τη δυσκολία στην κατανόησή τους και παρά την ευάλωτη ασάφεια της γενικότητάς τους.

Προσοχή! Πολλά μυθιστορήματα έχουν γραφθεί με έναν πονηρό και απατηλό τρόπο. Αφήνουν δυσδιάκριτα τα όρια μεταξύ πραγματικότητας και φαντασίας με σκοπό ο αναγνώστης να πιστέψει ότι πληροφορείται για πραγματικά γεγονότα. Κάπως έτσι διαδίδονται ψεύδη και ανοησίες, χωρίς να μπορούν να διασταυρωθούν και χωρίς να γνωρίζει κανένας την πηγή της πληροφορίας.

ΕΞΩΓΗΙΝΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Υπάρχει εξελιγμένη ζωή πέρα από τον πλανήτη μας ή εξωγήινος πολιτισμός;

Το ερώτημα αυτό είναι λογικό και δεν «απαιτεί» καμία φανταστική ιστορία για να τεθεί. Ρωτάμε πολύ απλά, εάν οι προϋποθέσεις για να εμφανιστεί η ζωή βρίσκονται μόνο εδώ στη Γη ή σε περισσότερες περιοχές του Σύμπαντος. Ενός απέραντου Σύμπαντος, το οποίο περιλαμβάνει απίστευτο αριθμό άστρων και γαλαξιών σαν το δικό μας, όπως δείχνουν τα σύγχρονα επιστημονικά όργανα.

Η καλύτερη απάντηση θα ήταν βέβαια, να ανιχνευθεί η ύπαρξη εξωγήινης ζωής με τα επιστημονικά μέσα τα οποία διαθέτουμε. Είναι γνωστό, ότι απλούστερες μορφές ζωής, σε μικροσκοπικό επίπεδο, έχουν αναγνωριστεί σε εξωγήινης προέλευσης πετρώματα. Εμείς δεν ερωτούμε για τέτοιες μορφές ζωής, αλλά για πιο εξελιγμένες και με ακόμα πιο μεγάλο ενδιαφέρον για την ύπαρξη εξωγήινου πολιτισμού. Τα τεχνολογικά μέσα τα οποία διαθέτουμε σήμερα είναι εκπληκτικά, όμως δυστυχώς δεν έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικά σε αυτή την πολύ ενδιαφέρουσα αναζήτηση.

Όταν μιλάμε για αποστάσεις όπου χρειάζονται πολλά έτη για να φτάσει η ταχύτερη μεταβίβαση μιας ποσότητας, όπως αυτή του φωτός, καταλαβαίνουμε ότι η δυσκολία δεν οφείλεται απλώς στην αδυναμία του ανθρώπου και στις περιορισμένες γνώσεις του, αλλά είναι ένα εξαναγκαστικό όριο της φύσης, το οποίο δεν μπορεί να υπερβεί κανένας και πουθενά με την κίνηση όπως τη γνωρίζουμε μέσα στο κενό διάστημα. Ακόμα και στην περίπτωση που ανιχνεύσουμε στο ηλεκτρομαγνητικό φάσμα σήματα, τα οποία έχουν διαμορφωθεί τε-

χνικά από ευφυή πλάσματα, θα αντλούμε πληροφορίες για κάτι που έγινε στο παρελθόν, ενώ και στην περίπτωση που γίνει δυνατή η τηλεπικοινωνία με τα πολιτισμένα εξωγήινα πλάσματα, πιθανόν δεν θα μπορούμε να επικοινωνούμε ανά σύντομα χρονικά διαστήματα. Κάποιος ερευνητής έχει πει, ότι αν ήταν δυνατή η επικοινωνία ή η συνάντηση με εξωγήινα πλάσματα αυτή θα έπρεπε να έχει γίνει, αφού λογικά κάποιοι εξωγήινοι πολιτισμοί πρέπει να έχουν εξελιχθεί περισσότερο από το δικό μας. Το ότι ακόμα δεν μας έχουν επισκεφτεί εξωγήινα πλάσματα και δεν έχουν επικοινωνήσει μαζί μας αυτό είναι πράγματι ένα άσχημο σημάδι. Από την άλλη, πολλοί ισχυρίζονται ότι μας έχουν επισκεφτεί εξωγήινα πλάσματα, ότι βρίσκονται ανάμεσά μας και έχουν ακουστεί πολλές φανταστικές ιστορίες για τη συνάντησή τους με τους ανθρώπους εδώ στη Γη. Μερικοί ερευνητές (όπως ο δημοφιλής *Έρικ φον Νταίνικεν*) έχουν ισχυριστεί, ότι οι εξωγήινοι ήταν οι αρχαίοι θεοί, ότι επισκέφτηκαν τον πλανήτη μας στην αρχαιότητα, άφησαν τα σημάδια τους και βοήθησαν τους ανθρώπους με την τεχνολογία τους. Τη διαπίστωσή τους προσπαθούν να αποδείξουν με συγκεκριμένα αρχαιολογικά ευρήματα και έτσι ερμηνεύουν μερικές από τις ικανότητες, που χρειάστηκαν οι αρχαίοι άνθρωποι για να κάνουν ορισμένες κατασκευές, τις οποίες θεωρούμε δύσκολες για τα τεχνικά μέσα και το επίπεδο γνώσεων εκείνης της εποχής.

Το ζήτημα για πιο εξελιγμένες μορφές ζωής σε άλλους πλανήτες είναι ένα από τα ζητήματα για τα οποία, μπορούμε να πλησιάσουμε στην απάντηση πιο εύκολα με τη λογική σκέψη (πάντα με τις πληροφορίες που μας δίνουν τα εξωτερικά πράγματα) παρά από την απ' ευθείας παρατήρηση των αποτελεσμάτων της δράσης αυτών των εξωγήινων μορφών ζωής. Πράγματα που θα υπάρξουν μακριά στο μέλλον, δεν μπορούμε να τα βρούμε από τις συνέπειες της ύπαρξής τους, αφού εκείνα ακόμα δεν έχουν υπάρξει. Η απουσία των συνεπειών δεν είναι πάντα απαγορευτική για να μπορέσουμε να κάνουμε λογικές προβλέψεις και για να βγάλουμε συμπεράσματα από τις πληροφορίες μας για τα πράγματα που βρίσκονται κοντά μας και συγχρόνως με εμάς. Μπορεί να είναι αδύνατο να γνωρίσουμε το πότε και που ακριβώς θα υπάρξει ή θα γίνει κάτι, όμως μπορεί να είναι

πολύ εύκολο να συμπεράνουμε γενικά ότι αυτό το κάτι θα υπάρξει και θα γίνει κάποτε και κάπου (π.χ. ένας σεισμός). Τέτοια είναι και η δυσκολία του ζητήματος για πιο εξελιγμένες μορφές ζωής σε άλλους πλανήτες, αφού η απουσία συνεπειών της ύπαρξής τους δεν οφείλεται στη μοναδικότητα, ή στη σπανιότητα του φαινομένου ή στην πολύπλοκη διαδικασία με την οποία δημιουργείται η ζωή, **αλλά αποκλειστικά και μόνο στο χρονικό διάστημα που χρειάζεται μέχρι να φτάσουν οι συνέπειες στα όρια της παρατήρησής μας.**

Η συνάντηση και η επικοινωνία με πολιτισμένα όντα άλλων πλανητών αναμφίβολα θα είναι ένα ιδιαίτερα σημαντικό και ιστορικό γεγονός και με τις πιο μεγάλες προσδοκίες. Η εξακριβωμένη ανίχνευση για την ύπαρξή τους, αυτή και μόνο θα είναι μια μοναδική στιγμή που θα σημαδέψει το ξεκίνημα μιας νέας εποχής. Είναι φυσικό και λογικό να αναρωτιόμαστε για την ύπαρξη εξωγήινων πολιτισμών και πολύ απαισιόδοξο να πανηγυρίζουμε για την ανίχνευση των πιο απλών μορφών ζωής. Οι άνθρωποι έχουν πάντα προσδοκίες από κάτι καινούριο για να τονώσουν το νόημα της ζωής τους, πόσο μάλλον όταν αντιληφθούν μια νέα πραγματικότητα, που με την πιο συνηθισμένη λογική θα προκύπτει ένα πλήθος από ενδεχόμενα γεγονότα που θα επηρεάσουν άμεσα τη ζωή τους και ολόκληρη την ανθρωπότητα. Όμως, δεν πρέπει να ξεχνάμε, ότι το πιο σημαντικό και εκπληκτικό πράγμα μέσα στο Σύμπαν **δεν είναι έξω στον υλικό κόσμο**, αλλά είναι η πνευματική μας ύπαρξη, η ψυχή μαζί με τη σκέψη, χωρίς τα οποία ο εξωτερικός κόσμος δεν έχει τίποτα χρήσιμο και κανένα προορισμό. Αυτά που βρίσκονται πάντοτε και παντού μαζί μας, αυτά με τα οποία ρυθμίζουμε τη ζωή και τη δραστηριότητά μας, αυτά με τα οποία αποδίδουμε χρησιμότητα και αξία στα εξωτερικά πράγματα στο σχετικό σύντομο χρονικό διάστημα της ζωής μας, αυτά είναι η ψυχή μαζί με τη γνώση και τη σκέψη μας. Σε αυτά πρέπει να επενδύσουμε περισσότερο και από αυτά να έχουμε τις πιο μεγάλες προσδοκίες και όχι από την τύχη. (Βλέπε ουσία και σχέσεις).

Η θεωρία για ένα πλήρες Σύμπαν και πάντοτε το ίδιο (του Τελειωμένου Χρόνου, δηλαδή), με το πλεονέκτημά της να δίνει λογικές εξηγήσεις στη βάση μίας ενιστικής και παραγωγικής άποψης, επιτρέ-

πει μία γενική προσέγγιση στο συγκεκριμένο ζήτημα. Σύμφωνα με αυτή την κοσμολογική θεωρία, μέσα στο Σύμπαν όλα εξελίσσονται με προκαθορισμένα όρια, με κοινή βάση τη σταθερότητα του Σύμπαντος σε ένα μέγιστο χρονικό διάστημα. Η περιοδικότητα, η επανάληψη, η ομοιότητα, η αναλογία, η συνέχεια, η ύπαρξη κοινών ορίων, η ισοτροπία του χώρου και οι παγκόσμιες ιδιότητές του είναι οι αναπόφευκτες συνέπειες και μαζί οι προϋποθέσεις για την ύπαρξη ολόκληρου του Σύμπαντος. Όλες οι επιμέρους εξελίξεις δια μέσου της ύλης γίνονται με τέτοιους τρόπους που δεν αποσταθεροποιούν την ποιότητα του Σύμπαντος και τη νομοτέλειά του.

1) Εξ' αρχής, όλα τα επιμέρους πράγματα δημιουργούνται από τους ελάχιστους φορείς αλληλεπίδρασης που ονομάζουμε «ύλη» και αυτοί οι φορείς «αντιπροσωπεύουν» τις αρχικές (ελάχιστες) στιγμές ύπαρξης του Σύμπαντος και στη ροή της ενέργειας. Όλα τα πράγματα, χωρίς καμία εξαίρεση, αντλούν -στην κυριολεξία- την ύπαρξή τους από τους ίδιους υλικούς φορείς. Οι τελευταίοι για να υπάρχουν και για να διατηρούν τη σχετική σταθερότητά τους προϋποθέτουν ένα Σύμπαν, το οποίο είναι πάντοτε το ίδιο και «τελειωμένο» μέσα στα μέγιστα όρια ενός και του ίδιου χρόνου. Με το "ολοκληρωμένο" Σύμπαν συνδέονται όχι μόνο από την έμμεση, εξωτερική και απομακρυσμένη σύνδεσή τους αλλά και άμεσα με την παρουσία του "κενού" χώρου, στον οποίο βρίσκονται σαν περιοδικές και συγχρονισμένες μεταβολές της ενέργειάς του.

2) Στη Θεωρία του Τελειωμένου Χρόνου, ένα από τα αναπόφευκτα φαινόμενα περιοδικότητας είναι η αρχή και το τέλος. Η αρχή και το τέλος με τη μεγαλύτερη ταχύτητα κάνουν δυνατή την ύπαρξη της ύλης. Η ύλη προϋποθέτει κάποια ροή ενέργειας με πολύ γρήγορο ρυθμό και η μεταβίβαση της ενέργειας δεν μπορεί να γίνεται σε απεριόριστη ποσότητα ούτε γρηγορότερα από ένα όριο. Αυτή η κυματοειδής, με «φρένο» και με όρια μεταβίβαση της ενέργειας δημιουργεί σε γενικές γραμμές τις ξεχωριστές μικροσκοπικές ποσότητες των υλικών φορέων. (Βλέπε ακόμα, ΥΛΗ & ΚΙΝΗΣΗ).

Εξ' άλλου όπως το διαπιστώνουμε από την εμπειρία, στην πορεία του ευθύγραμμου χρόνου όλα τα επιμέρους πράγματα έχουν μία

αρχή και ένα τέλος ύπαρξης. Είναι η αναπόφευκτη συνέπεια και η προϋπόθεση της σταθερότητας της Συμπαντικής Ποιότητας, η οποία Είναι με όλους τους δυνατούς τρόπους μέσα στα όρια ενός μέγιστου και κοινού Χρόνου.

3) Ανάμεσα στα επιμέρους πράγματα, συμπεριλαμβάνονται και εκείνα τα οποία είναι έμβια. Η παρουσία των εσωτερικών και διανοητικών φαινομένων δεν οφείλεται στην ύπαρξη άλλου είδους υλικών ή τελείως διαφορετικών πραγμάτων, **που ξεφεύγουν από τους όρους του ενιαίου και σταθεροποιημένου Σύμπαντος**. (Ας μην παρεμβάλλουμε με επιπλέον αναλύσεις και εξηγήσεις το παρών συναισθηματικά φορτισμένο ζήτημα. Βλέπε και ΑΠΟΡΡΙΨΗ). Την αρχή και το τέλος στα έμβια πράγματα την ονομάζουμε γέννηση και θάνατο.

4) Η Συμπαντική Ποιότητα δε θα μπορούσε να είναι σταθεροποιημένη και η αρχή διατηρήσεως της ενέργειας θα παραβιαζόταν, αν κάποια από τα λεγόμενα μέρη της είχαν μία ατελείωτα εξελισσόμενη ποιότητα ή απεριόριστες δυνατότητες. Όμως η παύση της ύπαρξης δεν μπορεί να είναι παντοτινή, για τον ίδιο λόγο που πρέπει να γίνεται.

Έπειτα, το Σύμπαν είναι τελειωμένο (άμεσα) στην ίδια στιγμή, που τα επιμέρους πράγματα γίνονται σαν εξωτερικά σε σχετικές στιγμές μεταξύ τους. Όλοι οι δυνατοί συνδυασμοί σε κάθε περιοχή του χώρου –συμπεριλαμβανομένων και των έμβιων υπάρξεων– συνδέονται και έχουν επηρεαστεί (σε μικροσκοπικό επίπεδο και με πολύ έμμεσο τρόπο) από την πραγματικότητα που βρίσκεται σε άλλους χώρους και χρόνους.

5) Η παρουσία των εσωτερικών και διανοητικών φαινομένων και ευρύτερα το φαινόμενο της ζωής μέσα από τη μικροσκοπική δομή της ύλης είναι η παρουσία ιδιοτήτων μέσα στο χρόνο και στο χώρο, που προϋπάρχουν σαν γενική Έννοια στην ταυτόχρονη και άμεση ύπαρξη του συνολικού Σύμπαντος.

Το πλήθος των ψυχικών φαινομένων και ιδιοτήτων ξεκινούν από την ικανότητα που αποκτάει η οργανωμένη ύλη να “αφαιρεί” όλη την πραγματικότητα και να “λαμβάνει” μόνο τις επιδράσεις εκείνες που επηρεάζουν την ύπαρξή της. Η αφαίρεση πλήθους εξωτερικών επιδράσεων είναι ένα φαινόμενο που θα βρούμε κοινό για όλες τις

μορφές ζωής και αναπόσπαστα συνδεδεμένο με την “εσωτερικότητα” (ή την αμεσότητα). Η δυνατότητα αυτή προϋποθέτει να υπάρχει κάτι το σταθερό μέσα στο βάθος της οργανωμένης ύλης. Η παρουσία της ψυχής ή της εσωτερικότητας είναι λειτουργία της νόησης, που ξεκινάει με την οργάνωση της ύλης μέσα σε κάποιο περιβάλλον και φυσικά απευθύνεται στο περιβάλλον που “αναγνωρίζει”. Είναι λειτουργία της νόησης και όχι μίας άλλης ψυχικής ιδιότητας, διότι η “ψυχή” υπάρχει και ενεργεί με τον ίδιο τρόπο που η ανθρώπινη νοημοσύνη δημιουργεί τη γλώσσα και μεταδίδει κάθε πληροφορία με τις έννοιες. Το έμβιο ον, η εμφάνιση ψυχής στην οργανωμένη ύλη δημιουργούν μία νέα πραγματικότητα που δεν “υπολογίζει” ολόκληρο το Σύμπαν, και που λαμβάνει σαν πραγματικότητα μόνο όσα το “αγγίζουν”! Η νοημοσύνη δεν είναι ένα από τα τυχαία χαρακτηριστικά της ζωής, ούτε ένα από τα πολλά χαρακτηριστικά της. Είναι αυτό που απροσδιόριστα και συνολικά καθορίστηκε με τη λέξη “ψυχή”. Η ψυχή συνδέει το υλικό πράγμα με το περιβάλλον αφαιρώντας το μεγαλύτερο μέρος της πραγματικότητας και διατηρεί πληροφορίες, παρόμοια όπως οι σκέψεις, οι οποίες σχηματίζονται με “αφαίρεση” και επιλογή των “κοινών στοιχείων” και προσφέρουν έτσι στην ανθρώπινη ψυχή ευρύτερη προοπτική, με την “αποδέσμευση της διάνοιας από τα αισθητά και από τα περιορισμένα στο χρόνο και στο χώρο δεδομένα.

Με δεδομένες τις παραπάνω κεντρικές θέσεις της Θεωρίας Τελειωμένου Χρόνου, μπορούμε να αποτολμήσουμε μερικές προβλέψεις για την ύπαρξη εξωγήινης ζωής. Σε πρώτη έκφραση μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα, ότι:

1) Υπάρχουν αναρίθμητες περιοχές του Σύμπαντος με εξελιγμένες μορφές ζωής. Αυτή η πρόβλεψη δεν γίνεται μόνο με την επιστημονική πληροφορία για τις τρομερές διαστάσεις του Σύμπαντος και τους αμέτρητους γαλαξίες με τα δισεκατομμύρια άστρων που περιλαμβάνουν. Βγαίνει σαν λογικό συμπέρασμα όταν θεωρήσουμε το φαινόμενο της ζωής σαν έμμεση παρουσία (με τους υλικούς φορείς) της άμεσης και διανοητικής ύπαρξης του ολοκληρωμένου Σύμπα-

ντος. Η έμμεση παρουσία (υλοποίηση) της σκέψης/νόησης του ολοκληρωμένου και σταθεροποιημένου Σύμπαντος αναγκαστικά πρέπει να "παρακολουθεί" και συνδέεται (τουλάχιστον έμμεσα) με τις εξελίξεις της ζωής που γίνονται σε πολλές περιοχές του Σύμπαντος και στους διαφορετικούς χρόνους. Αυτός ο συγχρονισμός για την εμφάνιση όλων των δυνατών μορφών ζωής και με όλους τους δυνατούς τρόπους επιβάλλεται από την ίδια γενική αρχή που επιβάλλει τη διατήρηση των ίδιων ορίων στις φυσικές μεταβολές και τη μεσολάβηση των ίδιων δομικών στοιχείων για την ύπαρξη των ξεχωριστών πραγμάτων.

2) Αυτές οι εξελιγμένες μορφές ζωής δεν θα είναι τελείως διαφορετικές από τη ζωή εδώ στη Γη και φυσικά θα "αντανακλούν" το περιβάλλον τους. Οι ενδεχόμενες εντυπωσιακές διαφορές στην εμφάνιση και στην κατασκευή δεν θα είναι πιο παράξενες από τις διαφορές που έχουμε παρατηρήσει ήδη στις μορφές ζωής του πλανήτη μας.

3) Θα είναι θνητές και θα υπάρχουν πολλοί τρόποι για να χάσουν πρόωρα την ύπαρξή τους (αφού γενικότερα η αρχή και το τέλος αποτελούν όρια για κάθε περιορισμένη ύπαρξη).

4) Θα έχουν αισθητικότητα, διότι αυτή είναι η πρώτη ψυχική ιδιότητα κάθε μορφής ζωής μέσα στο περιβάλλον της. Το έμβιο πράγμα φέρει ένα εσωτερικό φορτίο, βιώνει κάποια αίσθηση και δέχεται υλικές επιδράσεις από το περιβάλλον του. Ορισμένες από αυτές τις επιδράσεις προκαλούν κάποια μεταβολή στη σταθερότητά του και τότε λέμε ότι αυτό αισθάνεται. Στη μεταβολή αυτή αντιδρά αναλόγως πώς εκλαμβάνεται, σαν ωφέλιμη ή σαν αποσταθεροποιητική. Η επανάληψη της μεταβολής αυτής, την κάνει αναγνωρίσιμη.

5) Οι εξελιγμένες μορφές ζωής των άλλων περιοχών και πλανητών δεν θα περιορίζονται σε επίπεδο αισθήσεων και στιγμιαίας νοημοσύνης. Εάν αναγνωρίσουμε, ότι η διαφορά του ανθρώπου από τα άλλα ζώα προέρχεται από τη δυνατότητα να συγκρατεί στη μνήμη και με τη γλώσσα του τα δεδομένα των αισθήσεων και να τα συγκρί-

νει, τότε δεν θα μας φανεί μεγάλο το άλμα στην πορεία της εξέλιξης της ζωής. (Βλέπε και Η ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ).

6) Στην πορεία εξέλιξης του πολιτισμού σε άλλες περιοχές του Σύμπαντος, θα υπάρχουν πολλές ομοιότητες. Θα υπάρχουν παρόμοια προβλήματα, παρόμοιες ανακαλύψεις και θα κατέχουν πολλές ίδιες γνώσεις με τις δικές μας. Η πορεία της εξέλιξής τους θα περιλαμβάνει μορφές κοινωνίας, επεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον, ανακαλύψεις και τεχνολογίες που πρέπει να προηγούνται για να μπορέσουν να ακολουθήσουν οι εξελίξεις, η αξιοποίηση της εμπειρίας και της συσσωρευμένης γνώσης.

7) Στις εξελιγμένες μορφές ζωής των άλλων πλανητών θα υπάρχουν και πλάσματα όπως οι άνθρωποι, με τα βασικά χαρακτηριστικά της ανατομίας και της βιολογίας του, όπως τα δύο πόδια, το κεφάλι και τα χέρια, ο σκελετός, η όρθια στάση, κυτταρική δομή, ανάγκες αυτοσυντήρησης, ικανότητα σκέψης και συναισθηματικές καταστάσεις.

8) Αναπόφευκτα θα υπάρχουν διαφοροποιήσεις στην εμφάνιση τους, στη γλώσσα και σε βιολογικά χαρακτηριστικά που θα οφείλονται στο διαφορετικό περιβάλλον τους και στη χρονική περίοδο της γέννησής τους. Οπωσδήποτε, τουλάχιστον στο αρχικό χρονικό διάστημα της παρουσίας τους και της ιστορίας τους, θα υπάρχουν και ομαδικές διαφοροποιήσεις, ξεχωριστές κοινωνίες, πολιτισμικές διαφορές και παρόμοια προβλήματα συμβίωσης και συνεργασίας.

9) Εάν στην πορεία του ανεξάντλητου χρόνου πραγματοποιούνται όλες οι δυνατές εξελίξεις όλων των πραγμάτων, τότε, κατά πάσα πιθανότητα στο βάθος του χώρου υπάρχει πολύ μεγάλος αριθμός πλανητών όπως ο δικός μας, άνθρωποι όπως εμείς και τελικά εμείς οι ίδιοι σε άλλες συνθήκες και περιστάσεις.

© Η δακτυλογράφηση και η ηλεκτρονική μορφοποίηση της πραγματείας στο σύνολό της έγιναν από τον ίδιο τον συγγραφέα, παράλληλα με την ανάπτυξη του συγγραφικού περιεχόμενου, κυρίως με το πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου του OpenOffice